

Nr 14.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m.; given Stockholms slott den 28 december 1951.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF.

John Lingman.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

I propositionen framläggas förslag till riktlinjer för placering i högre lönegrad än Ca 8 av biträdespersonal, som inom statsförvaltningen utför kontorsgöromål av olika slag såsom maskinskrivning, registreringsarbete och bokföring. Förslaget avser placering i lönegraderna 11, 13 och 15. Inplacering i högre lönegrad än den 15:e har ansetts böra prövas av 1949 års tjänsteförteckningskommitté.

I enlighet med angivna riktlinjer framläggas i propositionen förslag till ändrad lönegradsplacering för biträdestjänster vid något över 100 olika myndigheter och institutioner. De föreslagna ändringarna framgå av den vid statsrådsprotokollet i ärendet såsom bilaga fogade sammanställningen. Förslagen beräknas medföra en kostnadsökning per år för löner med i runt tal 250 000 kronor.

*Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 28
december 1951.*

N ä r v a r a n d e :

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, DANIELSON, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för civildepartementet, statsrådet Lingman, fråga om *lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m.* samt anför därvid följande.

Inledning.

Genom Kungl. Maj:ts beslut den 17 januari 1947 bemyndigades chefen för finansdepartementet att tillkalla en utredningsman för att biträda med utredning angående anställningsförhållandena för viss biträdespersonal i statens tjänst (*1947 års biträdesutredning*). Såsom utredningsman tillkallades f. d. kanslirådet A. Carlsson. Sedan denne fr. o. m. den 1 oktober 1948 erhållit begärt entledigande från uppdraget, förordnades kanslirådet N. M. af Malmberg att verkställa ifrågavarande utredning.

Biträdesutredningen avgav den 22 september 1948 en promemoria angående villkor och förutsättningar för anställande av biträden med kontorsgöromål och liknande arbetsuppgifter i vissa lönegrader inom den civila statsförvaltningen. Efter remissbehandling anmäldes promemorian i 1949 års statsverksproposition, bilagan För flera huvudtitlar gemensamma frågor. Härvid anfördes, att de i promemorian föreslagna grunderna för biträdespersonalens lönegradsplacering hade avsetts skola närmare prövas i samband med en allmän översyn av lönegradsplaceringen för nämnda personal inom de särskilda verken, vilken översyn borde avse jämväl försvaret. Med hänsyn härtill hade det ansetts lämpligast att ställningstagandet till de i promemorian behandlade problemen skedde först senare i ett sammanhang.

I ett av biträdesutredningen den 10 oktober 1951 avgivet *betänkande angående anställningsförhållandena för viss biträdespersonal i statens tjänst* (stencilerat) föreligga nu förslag till normer för placering i lönegrad av biträdespersonal med kontorsgöromål och vissa liknande arbetsuppgifter ävensom i anslutning därtill detaljförslag rörande biträdespersonalens lönegradsplacering vid ett stort antal särskilda verk. I första hand ha

detaljförslag framlagts i fråga om verk, beträffande vilka tillräcklig utredning angående biträdespersonalen för närvarande stått att erhålla och biträdesfrågan i det hela befunnit sig i sådant läge, att erforderlig grundval för bedömning och förslag syntes vara för handen. I anslutning till betänkandets avlämnande har utredningen framhållit, att dess arbete avses skola fortsättas genom framläggande av detaljförslag rörande andra verk och myndigheter.

Över betänkandet ha yttranden avgivits av statens lönenämnd, försvarets civilförvaltning, socialstyrelsen, arbetsmarknadsstyrelsen, riksförsäkringsanstalten, pensionsstyrelsen, statskontoret, riksräkenskapsverket, generalpoststyrelsen, telegrafstyrelsen, järnvägsstyrelsen samt Statstjänarkartellen och Tjänstemännens centralorganisation (TCO) ävensom de myndigheter, som beröras av utredningens detaljförslag. Av sistnämnda myndigheter har yttrande påkallats endast i fråga om respektive detaljförslag.

Biträdesutredningen har vidare med skrivelse den 15 november 1951, under åberopande av de i betänkandet förordade grunderna, överlämnat ytterligare förslag angående lönegradsplacering för biträdespersonal vid vissa verk.

I en sistnämnda dag dagtecknad promemoria angående vissa biträdestjänster i statsdepartementen har utredningen därjämte framlagt synpunkter och förslag med avseende å lönegradsplacering för biträdespersonal inom samtliga statsdepartement utom utrikes- och civildepartementen.

Biträdesutredningens principförslag och däröver avgivna yttranden.

Enligt givna direktiv har biträdesutredningen att pröva frågan om anställnings- och avlöningsförhållandena för biträdespersonal i högre lönegrad än den 8:e med utgångspunkt från att denna biträdespersonal skall vara placerad i lönegraderna 11, 13 och 15 (kanslibitråde, kontorist respektive kansliskrivare). Uppdraget avser i första hand ett klarläggande av vilka förutsättningar i fråga om kompetens och arbetsuppgifter, som böra föreligga för att en befattning skall placeras i någon av nämnda lönegrader. Vidare har utredningen enligt direktiven att i reglerande syfte genomgå verkens personalförteckningar och därvid jämväl eftersträva en sådan sammansättning av personalbeståndet, att rimliga befodringsförhållanden uppkomma.

Ursprungligen avsåg utredningens uppdrag därutöver även att — i den mån verkställda undersökningar det föranledde — framlägga förslag om uppflyttning av tjänst i högst lönegraden 15 till högre lönegrad. Sedan 1949 år tjänsteförteckningskommitté tillsatts, har det emellertid ansetts

böra ankomma på denna kommitté att pröva frågan om lönegradsplacementar för dylika tjänster. Detsamma gäller spörsmålen huruvida de vid vissa verk förefintliga kontoristtjänsterna i 12 och förste kontoristtjänsterna i 14 lönegraden böra utbytas mot tjänster i normalgraderna 11, 13 och 15.

Beträffande gränsdragningen mellan biträdesutredningen och tjänsteförteckningskommittén må vidare framhållas, att utredningen till biträdespersonal hänfört personal, som är placerad i lönegraderna 4—8, 11, 13 eller 15 och som utför skriv- och kontorsgöromål. Utanför biträdesutredningens arbetsområde ha i enlighet härmed ansetts falla sådana grupper som fotografibitråden, laboratoriebitråden, tekniska bitråden, bitråden med kartritningsgöromål vid kartutgivande verk m. fl. Å andra sidan ha exempelvis bitråden i lägre grad med arbetsuppgifter i bibliotek i vissa fall medtagits. Vilka grupper som ansetts böra medtagas av biträdesutredningen och vilka som synta böra prövas av tjänsteförteckningskommittén har enligt vad utredningen framhållit i icke obetydlig utsträckning bedömts från fall till fall.

Allmänna förutsättningar för inrättande av vissa högre biträdestjänster

Biträdesutredningens förslag.

Biträdesutredningen har i sitt betänkande framlagt förslag till riktlinjer rörande de allmänna förutsättningar i fråga om arbetsuppgifternas art, som böra föreligga för att biträdestjänst skall tillhöra den ena eller den andra av här ifrågakommande lönegrader. Enligt utredningens mening bör man likväl på detta område i viss utsträckning pröva sig fram; de föreslagna normerna kunna sålunda behöva modifieras på grund av vunna erfarenheter. Tillräcklig anledning synes utredningen därför icke för närvarande föreligga att ifrågavarande riktlinjer utfärdas i form av allmänna anvisningar.

Vid bedömning av de förutsättningar i fråga om arbetsuppgifter, som enligt utredningens mening böra vara för handen för att en biträdestjänst skall hänföras till högre lönegrad än den 8:e, har utredningen i viss utsträckning gjort jämförelser mellan 1951 års statliga löneläge och lönerna på den allmänna arbetsmarknaden inom personalkategorier med i huvudsak motsvarande arbetsuppgifter.

Utredningen har förklarat sig i princip icke ha något att erinra mot att arbetsuppgifternas art och kvalitet och icke deras mer eller mindre regelmässiga förekomst under viss tid få vara avgörande för lönesättningen. Enligt utredningens uppfattning kan man emellertid vid graderingen av

göromålen icke helt bortse från den omfattning, i vilken de förekomma i det särskilda fallet.

Generellt gällande allmäntheoretiska kompetensvillkor har utredningen ansett icke böra föreskrivas för någon av de här ifrågakvarande biträdesgraderna. I princip skall sålunda enligt utredningens uppfattning befördran till kanslibitråde, kontorist eller kansliskrivare kunna vinnas av envar som är kompetent att fullgöra de till tjänsten hörande arbetsuppgifterna. Att därför i vissa fall kan krävas speciell kompetens, t. ex. färdighet i steno-grafi etc. är, framhåller utredningen, ett förhållande för sig som icke rubbar nyssnämnda grundsats.

Såsom förut nämnts har utredningen för envar av tjänsterna såsom kanslibitråde, kontorist och kansliskrivare angivit de arbetsuppgifter, som normalt böra ankomma på sådan tjänst. Arbetsuppgifterna ha beträffande varje tjänst uppdelats i tre grupper, nämligen kontorsgöromål, kamerala göromål och statistiska göromål.

Arbetsuppgifter för kanslibitråde.

Kontorsgöromål:

kvalificerad maskinskrivning,
arbetsledning i ordinär skrivcentral,
svensk stenografering i mera betydande omfattning,
tjänstgöring som handsekreterare åt verks- eller byråchef eller därmed jämställd cheftjänsteman,
tjänstgöring som byråregistrator,
övriga göromål av expeditionell natur, som icke äro att anse som rutin-arbete.

För att kanslibiträdets tjänst skall anses motiverad för maskinskrivning anser utredningen böra krävas, att bitrådet regelmässigt sysselsättes med *kvalificerad maskinskrivning*, d. v. s. sådan som ej utgör rutinarbete. Som exempel härpå har nämnts utskrift efter koncept, efter diktamen eller efter diktafon eller annan mekanisk återgivningsmetod av all slags text avfattad på de vanligaste främmande språken, där ej fråga är om ofta återkommande formulärskrivelser, tabeller o. dyl. Vidare har hit hänförets utskrift efter gammal handskreven text. Utredningen har ytterligare anfört.

Maskinskrivning efter diktafon kan vara mera pressande än vanlig maskinskrivning. Särskild utbildning eller speciella förkunskaper erfordras emellertid icke. På det enskilda näringslivets område, där maskinskrivning efter diktafon trängt mer igenom än inom statsförvaltningen, torde denna form av maskinskrivning icke i allmänhet betraktas såsom mera kvalificerad. Utredningen kan för sin del icke finna, att maskinskrivning efter diktafon av svensk text skall anses så kvalificerad, att uppgiften normalt bör ankomma på kanslibitråde.

I fråga om utskrift av viktigare handlingar och av komplicerade tabeller

håller utredningen före, att så länge utskriften väsentligen innefattar överflyttning av handskreven eller talad nutida svensk text till maskinskrift, högre lönegrad än kontorsbiträdesgrad normalt ej bör ifrågakomma.

Enligt utredningens mening bör *arbetsledare i skrivcentral*, som icke är av särskilt stor omfattning, normalt vara kanslibitråde. Härom har utredningen framhållit följande.

En förutsättning bör vara, att skrivavdelningen är av den storlek och kontorsorganisationen så utformad, att utrymme gives för ett verkligt arbetsledarskap. På arbetsledaren bör ankomma att vid sidan av eget skrivarbete eller eljest fördela skrivmaterialet mellan övriga biträden allt efter skrivarbetets brådskande natur, resp. biträdes färdigheter etc., instruera biträdena samt övervaka skrivarbetets behöriga gång. För att få en lätt-tillämplig regel har utredningen för sin del stannat för att som förutsättning för inrättande av kanslibiträdestjänst normalt kräva arbetsledarskap för minst fyra biträden, motsvarande således en skrivavdelning av fem biträden, arbetsledaren inräknad.

I fråga om *stenograferingsgöromål* bör enligt utredningens förslag kanslibiträdestjänst normalt avses för biträden som regelmässigt syssla med svensk stenografering i mera betydande utsträckning, d. v. s. till en omfattning genomsnittligt motsvarande minst halva tjänstgöringstiden.

På en *handsekreterare* åt chefstjänsteman anser utredningen böra utöver rena maskinskrivningsgöromål normalt ankomma sådana uppgifter som att biträda med uppsättande av chefstjänstemannens personliga korrespondens, promemorior, dagböcker, inspektionsrapporter o. dyl. även av förtrolig eller hemlig natur, att upptaga och utskriva stenogram på svenska, att mottaga telefonsamtal och besökande till chefstjänstemannen, att ordna tid och plats för sammanträden, konferenser o. dyl. samt ombesörja kallelser till dessa, att vårda chefstjänstemannens personliga arkiv o. s. v. Förekomma på en tjänst nu uppräknade göromål i sådan omfattning att de kunna sägas vara konstitutiva för tjänsten, bör enligt förslaget för normalfallen kanslibiträdestjänst ifrågakomma.

I fråga om *diarieföring och registrering* uttalar utredningen, att kanslibiträdesgraden bör utgöra normallönegrad för byråregistratorer samt registratorer å mindre befälsexpeditioner och kontor inom lokalförvaltning. Härom har utredningen vidare anfört.

Utredningen förutsätter, att diarieföringen eller registreringen icke är av huvudsakligen rutinmässig karaktär. I diarieföringen bör således ingå något eller några kvalificerade moment, såsom självständig rubricering av ärendena, där dessa icke äro av ensartad natur, eller angivande av med ärendet sammanhängande eller därför betydelsefulla andra ärenden, s. k. konferering. I registreringen bör ingå viss icke alltför komplicerad sakregistrering. Arbetsuppgiften kan likaledes vara att hänföra till kanslibiträdestjänst där på biträdet ankommer att i samband med diarieföring eller registrering utöva viss kontroll eller övervakning eller mera självständigt vidtaga vissa åtgärder.

Därest biträde, som under verksregistrators eller motsvarande överordnade tjänstemans ledning men utan detaljanvisningar från dennes sida verkställer diariieföring och sakregistrering, dessutom anlitas såsom avbytare åt verksregistratorn eller i förekommande fall som dennes vikarie, anser utredningen befattning som kanslibiträde böra ifrågakomma, där verksregistratorn är placerad i lägst lönegrad 15.

I fråga om *övriga till kontorsgöromål hänförliga arbetsuppgifter* framhåller utredningen, att den är väl medveten om svårigheten att nöjaktigt gradera dylika arbetsuppgifter. Utredningen har emellertid genom exemplifiering sökt åstadkomma viss vägledning för den framtida bedömningen av hithörande spörsmål. Å kanslibiträde bör sålunda enligt utredningens mening kunna ankomma sådana uppgifter som

att efter generella anvisningar självständigt ombesörja enklare korrespondens, där uppgiften icke endast innefattar ett schablonmässigt ifyllande av blanketter eller formulär,

att under samma förutsättning uppsätta koncept till enklare skrivelser, resolutioner, beslut eller protokoll,

att utarbета enklare promemorior,

att göra urklipp ur dagspress och tidskrifter av för vederbörande verk betydelsefulla artiklar, notiser m. m. ävensom svara för enklare sakregistrering samt vård av urklippssamlingen,

att ur författningssamlingar, riksdags- och annat publikationstryck utvälja det för vederbörande verk eller institution aktuella trycket samt svara för distribuering av trycket till respektive tjänstemän, som för sina arbetsuppgifter äro i behov av detsamma, ävensom verkställa enklare sakregistrering av trycket.

att ombesörja distribuering av viktigare publikationer till myndigheter och enskilda,

att omhänderha personalregistrering vid mindre verk och institutioner

samt att förestå ämbetsverks telefonväxel, där denna sysselsätter minst sex telefonister.

Är ämbetsverks bibliotek icke av den omfattning, att det kan ifrågakomma att för detsamma inrätta särskild tjänst för biblioteksutbildad personal (biblioteksassistent), men är det likväl så stort, att särskild personal bör vara avdelad för bibliotekets skötsel, anser utredningen kanslibiträdets-tjänst kunna ifrågakomma för biträde, åt vilket anförtros sådana uppgifter som att föra kortregister över bokbeståndet, föra låneliggare, självständigt återfordra utlånade böcker, handleda besökande allmänhet, tillhandagå verkets egna tjänstemän med uppgifter angående bokbeståndet etc.

K a m e r a l a g ö r o m å l :

utförande med någon grad av självständighet av flertalet förekommande kassa- och avlöningsgöromål,

självständigt handhavande av mindre kassa,
i viss mån självständigt bokföringsarbete av begränsad omfattning,
formell granskning av svårare räkenskaper,
eftergranskning av räkenskaper i vissa fall under överordnad tjänstemans ledning,
tjänstgöring som biträdande arbetsledare vid ordinär hålkortsanläggning.

Utredningen har anfört, att för bedömning av den grad av självständighet, varmed ett biträde med *kassa- och avlöningsgöromål* utför sina arbetsuppgifter, erfordras till en början kännedom om huruvida inom verket finnes befattningshavare i högre ställning, som är satt att leda, övervaka eller kontrollera bitrådets arbete, eller huruvida kameral tjänsteman eljest finnes tillgänglig på arbetsplatsen, vilken kan med råd och upplysningar underlätta arbetet. Vidare måste klarläggas, på vad sätt kontrollen eller arbetsledningen utföres och hur långt den ingriper i bitrådets arbete. Utföres arbetet i huvudsak självständigt efter generella anvisningar, förtjänar bitradet enligt utredningens mening i allmänhet högre löneställning än om samma arbete ledes eller kontrolleras av överordnad. Vidare bör, om arbetet granskas endast stickprovsvis eller summariskt i efterhand, högre löneställning ifrågakomma än om samma arbete är underkastat daglig förlöpande ledning eller tillsyn. Utredningen har ytterligare anfört i huvudsak följande.

Sådana med den löpande kassarörelsen sammanhängande göromål som att utskrifta checkar, ifylla postanvisningar och postgiROUTbetalningskort, upprätta postgirolistor, uppgöra sammandrag över utbetalningar etc. kunna, där de utföres under ledning eller överinseende av högre tjänsteman, knappast hänföras till kanslibiträdesuppgifter. Att föra grundnoteringsböcker, specialer och reskontror torde ofta vara rutinuppgifter och därför med fördel kunna anförtros kontorsbiträden under inseende av överordnad. Är antalet konton eller titlar mera avsevärt och kan det anses åligga bitradet att på egen hand relativt självständigt avgöra, till vilket konto eller vilken titel en in- eller utbetalning hänför sig, synes uppgiften böra ankomma på kanslibiträde. Uppgifter sådana som att utarbete kassarelogörelser och kassarapporter, uppgöra bokslut, kontrollera anslagsbelastning, förbereda anordningar och uppbära vissa till statsverket inflytande inkomster och avgifter torde, där göromålen utföres relativt självständigt, vid verk där kassarörelsen är av mindre omfattning kunna anförtros biträde i kanslibiträdesgraden. Samma löneställning bör tillämpas för biträde, som har att med motsvarande grad av självständighet vid verk med mindre antal löntagare utföra avlöningsgöromål, såsom att upprätta avlöningslistor och föra avlöningskort, att i samband därmed uträkna och innehålla källskattemedel samt i förekommande fall beklädnadsavdrag och övriga medel som skola avskiljas för redovisning, att ombesörja inleverering till respektive myndighet av sålunda innehållna medel, att lämna uppgifter till vederbörande taxeringsmyndigheter etc.

Vid verk, där kassa- och avlöningsgöromålen äro av begränsad omfatt-

ning, finner utredningen uppgiften att tjänstgöra som kassörens närmaste man och i förekommande fall såsom dennes vikarie böra ankomma på kanslibitråde, förutsatt att kassören är placerad i lägst 15 lönegraden.

Vid de minsta verken och institutionerna ävensom vid mindre enheter inom lokalförvaltning, där kassa- och avlöningsbestyren i allmänhet torde vara av ringa omfattning och på grund därav eller eljest icke särskilt krävande, bör enligt förslaget åt kanslibitråde kunna anförtros att självständigt i egenskap av kassör handha dessa göromål.

Kanslibiträdesbefattning föreslår utredningen för i viss mån självständigt *bokföringsarbete* av begränsad omfattning, där arbetet sker efter mera generella anvisningar, ävensom sammanställning av enklare kalkyler. Likaså anser utredningen, att befattning i denna lönegrad bör användas, där jämväl vissa kassagöromål äro förenade med befattningen utan att dessa äro av den omfattning, att särskild kassörstjänst bör ifrågakomma.

I fråga om *revisionsgöromål* har utredningen erinrat, att räkenskapsgranskning alltefter granskningens närmare karaktär brukar indelas i förgranskning eller formell granskning och eftergranskning. Härom anför utredningen följande.

I förgranskning innefattas kontroll bl. a. av att verifikationer äro till siffran rätt uträknade, att medgivna kassarabatter vederbörligen avdragits, att räkningar, avlöningslistor och andra räkenskapshandlingar äro behörigen kvitterade eller verifierade genom postgiroförteckningar o. dyl., att inkomster, utgifter och omföringar till rätt belopp och å rätta titlar äro bokförda i vederbörliga räkenskapsböcker (s. k. inprickning) samt att räkenskapsammandrag och räkenskapsböcker äro rätt summerade.

Eftergranskning avser en räkenskapskontroll från företrädesvis kamerala, juridiska och allmänt ekonomiska synpunkter. Vid denna granskning skall kontrolleras i huvudsak att utfärdade författningar och eljest givna stadganden rätt tillämpas. I de fall, där med hänsyn till arbetsmaterialets beskaffenhet eftergranskning av detsamma ej ifrågakommer, kan med sådan granskning i viss mån likställas en slutlig granskning, som innefattar en allmän kontroll av riktigheten hos uppgiftsmaterialet.

Utredningen anser, att formell granskning i allmänhet är att betrakta som en rutinuppgift. Med sådan granskning kunna emellertid vara förenade arbetsuppgifter av den art och svårighetsgrad, att kanslibiträdesgrad bör ifrågakomma. Så kan enligt utredningens mening vara fallet, där biträde ålägges att i samband med granskningen på grundval av räkenskapsmaterialet mera självständigt upprätta sammandrag eller sammanställa uppgifter av statistisk eller liknande natur för årsberättelser eller dylika publikationer eller för andra ändamål eller att efter anvisning av överordnad verkställa på räkenskapsmaterialet grundade enklare undersökningar och utredningar. Kanslibiträdesgrad anser utredningen vidare påkallad för biträde, åt vilket regelmässigt anförtros formell granskning av sådana räkenskaper som i sin helhet bedömas vara av större svårighetsgrad ur revisions-synpunkt.

Utredningen har vidare framhållit, att numera förmärkts en tendens att överflytta eftergranskningsuppgifter till därför lämpliga biträden. Sålunda tillämpas sedan någon tid på en byrå inom riksräkenskapsverket ett system med eftergranskning genom biträden under överordnad tjänstemans (revisors) ledning. Härvid tillgår så, att utförliga anvisningar för granskningens bedrivande lämnas i en av vederbörande revisor uppgjord promemoria, varjämte granskningsarbetet utföres under fortlöpande ledning och kontroll av revisor. Biträden som avdelas för sådan granskning föreslås skola placeras i kanslibiträdesgraden, där granskningen är av enklare beskaffenhet ur revisionssynpunkt.

I fråga om *hålkortsanläggningar* äro enligt utredningens mening göromål som maskinoperatör i allmänhet att anse såsom rutinuppgifter. Kanslibiträdes löneställning anses därför som regel ej motiverad. Uppdrages emellertid åt maskinoperatör att vara biträdande arbetsledare vid avdelningen och i förekommande fall vikariera för arbetsledaren, bör enligt utredningens mening vid hålkortsanläggning av ordinär storlek kanslibiträdestjänst i vissa fall kunna ifrågakomma.

Statistiska göromål:

mera krävande granskning (förgranskning) av det statistiska primärmaterialet,

svårare kodsättning av detsamma,

granskning av manuskripttabeller och korrektur,

uppgifter, som avse att på grundval av primärmaterialet efter anvisning av överordnad upprätta statistiska tabeller och manuskripttabeller, uppgöra sammanställningar och sammandrag samt verkställa enklare statistiska undersökningar och utredningar,

åtgärder för komplettering av primärmaterialet, inberäknat härför erforderlig enklare korrespondens.

Beträffande statistiskt arbete anser utredningen, att lönegradsplacing lägst i kanslibiträdesgraden bör tillämpas, där på biträdet ankomma göromål som innefatta viss bearbetning, systematisering eller klassificering av arbetsmaterialet och förutsätta viss självständig bedömning av detsamma. Utredningen anför härom följande.

En mera rutinmässig statistisk arbetsuppgift kan innefatta ett eller flera regelmässigt förekommande kvalificerade moment. I uppgiften att förgranska primärmaterial kan ingå att efter eget bedömande utgallra sådana poster, som av olika anledningar bedömas icke lämpligen kunna eller böra bearbetas statistiskt, eller att självständigt rätta eller komplettera förekommande fel eller ofullständigheter i primärmaterialet. Vidare kan å ett biträde ankomma att exempelvis i samband med ett mera rutinmässigt upprättande av statistiska tabeller eller sammandrag verkställa omräkning från olika förekommande mått-, vikt- och myntslag till andra. Äro

förut angivna förutsättningar för handen, bör biträdet placeras i kansli-biträdesgraden.

Å kanslibitråde synes vidare kunna läggas att ombesörja komplettering av primärmaterialet och föra eller föreslå härför erforderlig enklare korrespondens.

Arbetsuppgifter för kontorist.

Kontorsgöromål:

tjänstgöring såsom föreståndare för skrivcentral, som är av särskilt stor omfattning, eller för skrivcentral med kvalificerade maskinskrivningsgöromål,

stenografering på något av de vanligaste främmande språken, utförande av mindre krävande översättningar till och från samma språk, uppdrag såsom byråregistrator, där diarieförings- och registreringsgöromålen äro mera krävande,

uppdrag såsom handsekreterare åt chefstjänsteman, där göromålen äro mera kvalificerade,

övriga göromål av expeditionell natur, där dessa äro av större svårighetsgrad eller utföras mera självständigt,

skötsel av ämbetsverks bibliotek, där göromålen äro mera krävande.

För att som *arbetsledare i skrivcentral* skall anlitas kontorist bör enligt utredningens förslag icke med nödvändighet krävas, att på denne vid sidan av arbetsledarskapet lägges mer kvalificerat arbete än det som utföres av avdelningens personal i övrigt. För att en skrivcentral skall anses vara av den omfattning, att kontoristtjänst kan ifrågakomma för arbetsledaren, anser utredningen, att antalet biträden, arbetsledaren oräknad, normalt bör uppgå till minst tio. Där på en avdelning regelmässigt förekommer kvalificerad maskinskrivning i särskilt stor utsträckning, främst utskrift av text avfattad på utländskt språk, torde de krav som ställas på arbetsledaren vara så stora, att sistnämnda normalregel enligt utredningens mening kan behöva modifieras vid bestämmandet av lönegradsplaceringen.

Biträden, som regelmässigt sysselsättas med *stenografering* på ett eller flera av de vanligaste främmande språken, anser utredningen normalt böra vara placerade i kontoristgraden, där dylika göromål förekomma i mera betydande utsträckning. Enahanda placering bör ifrågakomma i fall av mera krävande uppgifter som sammanträdesstenograf.

Vad angår *diarieföring och registrering* har utredningen avsett kontortjänst för byråregistrator å byrå eller avdelning, där till följd av den storlek, ärendenas olikartade natur eller eljest diarieförings- och registreringsbestyren måste anses såsom mera krävande. Under samma förutsättning bör kontortjänst även beräknas för registratorsgöromål å chefs- eller befälsexpedition, kontor etc. vid lokalförvaltning. Utredningen har härom uttalat bl. a. följande.

Diarieföring av här avsett slag kan exempelvis innefatta mera ingående konferering och registreringen innebära självständig, mera komplicerad sakregistrering. Här må framhållas, att svårighetsgraden hos ärendena eller ett visst verks speciella karaktär icke med nödvändighet behöver inverka på diarieföringen eller registreringen.

Kontorist föreslås vidare skola kunna vid större eller medelstora verk åläggas att under verksregistratorns överinseende men likväl i det hela självständigt utföra diarieföring och sakregistrering av mera krävande natur ävensom i förekommande fall vikariera för registratorn.

Inom vissa mindre verk och institutioner, som till storleken ungefärligen motsvara avdelning eller byrå inom ett medelstort centralt ämbetsverk, äro diarieförings- och registreringsgöromålen på grund av deras ringa omfattning att närmast jämföra med göromål som ankomma på byråregistrator. Lönegradsplaceringen av en dylik verksregistrator har utredningen ansett böra bedömas efter liknande principer som tillämpas för byråregistrator.

Enligt vad i det föregående uttalats bör kanslibiträdesgraden vara normallönegrad för biträden, vilka användas som *handsekreterare* åt chefs-tjänstemän. Äro göromålen särskilt kvalificerade eller har biträdet en speciell ansvarsställning, anses kontoristtjänst kunna komma till användning.

Beträffande *övriga kontorsgöromål* bör enligt förslaget å kontorist ankomma sådana uppgifter som

att verkställa översättning till utländskt språk av enklare svensk text eller att uppsätta koncept till enklare utgående skrivelser med utländsk text, där ej fråga är om ofta återkommande formulärskrivelser, tabeller o. dyl.

att verkställa översättning från utländskt språk av skrivelser, tidskriftsartiklar o. dyl., där texten är att anse som lättare eller där särskilda krav icke ställas på översättningens kvalitet,

att svara för kollationering av viktigare utskrifter på främmande språk,

att vid större och medelstora verk handha personalregistrering där arbetet är av mera självständig karaktär och innefattar sådana uppgifter som att föra personalmatriklar, studieliggare, personalkort, studiekort o. dyl., i förekommande fall jämväl upprätta manuskript till katalog eller annan personalmatrikel,

att i förekommande fall uppgöra förslag till semesterlistor, vikariatsförordnanden och tjänsters ledigförklarande ävensom med ledning av inkommande ansökningar och föreliggande personaluppgifter uppgöra sammanställningar över sökande till tjänster och förordnanden

samt att i vissa fall beträffande ärenden av mera rutinmässig natur besluta med avseende å åtgärd tillhörande den förberedande handläggningen av ärendet.

Biträde, åt vilket anförtros att mera självständigt förestå ämbetsverks eller institutions *bibliotek* av den omfattning, som i det föregående avses,

föreslås skola placeras i kontoristgraden, där arbetet med hänsyn till mera betydande accession, stor besöks- och utlåningsfrekvens eller annan omständighet är jämförelsevis krävande.

K a m e r a l a g ö r o m å l :

mera självständigt utförande av förekommande kassa- och avlöningsgöromål, tjänstgöring som biträde åt redogörare även med kvalificerade dylika göromål,

arbetsledning för mindre grupp av biträden sysselsatta med avlönings-, pensionerings- eller revisionsgöromål,

handhavande av det närmaste ansvaret för den rutinmässiga bokföringsverksamheten,

arbetsledning för större grupp av biträden sysselsatta med maskinbokföring,

eftergranskning i vissa fall under överordnad tjänstemans ledning av svårare räkenskaper, mera självständigt utförande av enklare undersökningar och utredningar, grundade på räkenskapsmaterialet,

tjänstgöring som ledare för arbetet vid mindre hålkortsanläggning,

relativt självständigt utförande av den förberedande handläggningen av enklare merkantila ärenden.

Biträde, som ålägges att vid större eller medelstora verk under redogörarens överinseende mera självständigt utföra *kassa- och avlöningsgöromål*, förordar utredningen som regel böra erhålla kontorists lönegrad, särskilt där överinseendet inskränker sig till exempelvis en stickprovs- eller summarisk efterhandskontroll. Sålunda bör vid verk med talrik personal kontoristtjänst avses för biträde, som självständigt svarar för upprättande av avlöningslista.

Biträde åt kassör i högre lönegrad än den 15:e, som under dennes semester eller annan ledighet faktiskt, med eller utan förordnande, bestrider tjänsten, anses vid större verk böra erhålla kontorists löneställning.

Vid verk, där kassa- och avlöningsbestyren äro av begränsad omfattning, exempelvis i fråga om antalet in- och utbetalningar, antalet titlar etc., bör enligt utredningens mening högre löneställning än kontorists icke ifrågakomma för kassören. Kontoristgraden föreslås vidare för biträde, som huvudsakligen anlitas för uträknande av pensionsbelopp, där arbetet utföres självständigt och förutsätter kännedom om för olika grenar av pensionsväsendet gällande bestämmelser.

Beträffande *bokföringsgöromål* uttalar utredningen, att å kontorist bör ankomma det närmaste ansvaret för det rutinmässiga handhavandet av bokföringsverksamheten och för lämnandet av anvisningar till den lägre personalen inom viss gren av bokföringen, exempelvis kalkylverksamhet, anslags- och dispositionsbokföring eller annan avräkningsbokföring. Här-

jämte avser utredningen kontoristtjänst för arbetsledare för större grupp av biträden sysselsatta med maskinbokföring.

Kontorist förordas för uppgiften att vara arbetsledare för mindre grupp av biträden, sysselsatta med *revisionsgöromål*, där i uppgiften ingår att mellan biträdespersonalen fördela det formella granskningsarbetet, instruera biträdena och öva tillsyn över granskningsarbetets behöriga gång. På kontorist anses vidare kunna läggas att i vissa fall under fortlöpande ledning och tillsyn av överordnad tjänsteman eftergranska räkenskaper, som ej äro av beskaffenhet att böra eftergranskas av kanslibitråde, samt att efter generella anvisningar mera självständigt verkställa på räkenskapsmaterialet grundade enklare undersökningar och utredningar, där uppgiften förutsätter ingående kännedom om det behandlade räkenskapsmaterialet.

Till arbetsuppgifter av *merkantil karaktär* räknar utredningen sådana göromål som äga samband med upphandlings-, utyrnings-, försäljnings- och kontrollverksamhet. Ifrågavarande verksamhetsområde omfattar ett flertal tämligen olikartade arbetsuppgifter. Kontoristtjänst föreslås för biträde, som relativt självständigt utför den förberedande handläggningen av enklare ärenden av detta slag.

Statistiska göromål:

upprättande av statistiska tabeller, sammanställningar och sammandrag, där uppgiften är mera kvalificerad eller utföres mera självständigt,

uppdrag att efter generella anvisningar mera självständigt utföra på föreliggande statistiskt material grundade enklare undersökningar och utredningar, där arbetet förutsätter ingående kännedom om materialets beskaffenhet och om bearbetningsmetoderna,

i vissa fall deltagande i slutlig granskning av det statistiska primärmaterialet,

mera självständigt handhavande av viss avgränsad statistikgren, särskilt där i uppgiften ingår att med undantag för texten svara för utarbetandet av en statistisk årspublikation,

ledande av mindre grupp av biträden, sysselsatta med statistiskt arbete, där uppgiften innefattar att mellan biträdespersonalen fördela arbetsmaterialet, instruera biträdena angående tillämpliga statistiska bearbetningsmetoder samt öva tillsyn över arbetets behöriga gång.

Arbetsuppgifter för kansliskrivare.

Kontorsgöromål:

uppdrag att vara verksregistrator vid mindre verk eller institution,

självständigt handhavande av personalregistrering i verk med talrik och olikartad personal,

översättning till och från främmande språk,
övriga till kontorsgöromål hänförliga arbetsuppgifter, där dessa hand-
havas självständigt och äro av särskilt kvalificerad natur.

Beträffande *diarieföring och registrering* föreslår utredningen kansli-
skrivartjänst för verksregistrator, där ej på grund av verkets omfattning
eller andra omständigheter registratorsgöromålen äro att anse såsom sär-
skilt kvalificerade.

Mera undantagsvis bör enligt utredningens mening kansliskrivartjänst
kunna ifrågakomma för byråregistrator samt registrator vid chefsexpedi-
tion vid lokalförvaltning, nämligen vid vissa större verk där central regist-
ring icke förekommer, särskilt vid verk med stora lokalstater ävensom
vid större lokala chefsexpeditioner. Som förutsättning härför uppställs, att
å biträdet lägges ansvar för mera komplicerad sakregistrering eller kon-
ferering eller annat moment av särskilt krävande natur.

Självständigt handhavande av *personalregistrering* anser utredningen
inom verk med talrik och olikartad personal eller med betydande lokal-
stater och huvudsakligen central personalregistrering vara en så krävande
uppgift, att kansliskrivartjänst är motiverad. Så finner utredningen särskilt
vara fallet där å biträdet ankommer att uppgöra förslag till semesterlistor,
vikariatsförordnanden, ledigförklarande av tjänster, i vissa fall granska an-
sökningar i tjänsteårs- och merithänseende, uppräta manuskript till hög-
skolekatalog eller annan personalmatrikel m. m.

I fråga om göromål som förutsätta *språkkunskaper* avser utredningen
kansliskrivartjänst för biträde, som regelmässigt ålägges att utföra över-
sättningar till de vanligaste främmande språken av svensk text eller att
uppsätta koncept till utgående skrivelser med utländsk text, där uppgiften
ej är av beskaffenhet att böra utföras av kontorist. Kansliskrivartjänst bör
enligt förslaget vidare beräknas för biträde, som regelmässigt utför över-
sättningar till svenska av utländsk text, såsom artiklar i tidningar och tid-
skrifter, där texten icke är att anse som lättare eller där vissa krav ställas
på översättningens kvalitet.

Såsom exempel på *övriga kontorsgöromål*, vilka motivera kansliskrivar-
tjänst, nämner utredningen uppgift att självständigt ombesörja mera kvali-
ficerad korrespondens, att uppsätta koncept till mera kvalificerade skrivel-
ser, resolutioner, beslut eller protokoll samt att utarbета mera kvalificerade
promemorior o. dyl.

K a m e r a l a g ö r o m å l :

tjänstgöring såsom kassör vid vissa mindre verk eller institutioner,
uppdrag att under redogörars överinseende men i det hela självständigt
utföra kvalificerade kassa- och avlöningsgöromål, såsom att uppgöra kvali-

ficerade bokslut samt att vid verk med stora personalstater eller med lokal-förvaltningar med talrik personal och central avlöningsuträkning svara för upprättande av avlöningslistor,

uppdrag att efter generella anvisningar verkställa på räkenskapsmaterialet grundade undersökningar och utredningar, där uppgiften bl. a. förutsätter viss författningskännedom,

arbetsledning för större grupp av biträden sysselsatta med kassagöromål, avlönings- eller pensionsuträkning eller revisionsarbete,

tjänstgöring som föreståndare för hålkortsanläggning vid vissa verk,

relativt självständigt utförande av den förberedande handläggningen av mera krävande merkantila ärenden.

Beträffande rena *bokföringsgöromål* bör enligt utredningens förslag å kansliskrivare ankomma de förut för kontorist beräknade göromålen, där dessa äro att anse som mera kvalificerade eller utföras med högre grad av självständighet.

I fråga om *merkantila göromål* avses kansliskrivartjänst för biträde, som relativt självständigt utför den förberedande handläggningen även av mera krävande upphandlings-, uthyrnings-, försäljnings- och liknande ärenden eller, där ärendena äro av enklare beskaffenhet, handlägger ärendena i det hela självständigt efter generella anvisningar.

Statistiska göromål:

uppdrag att efter generella anvisningar verkställa statistiska undersökningar och utredningar, där uppgiften kräver närmare inblick i och kännedom om statistiska arbetsmetoder,

arbetsledning för biträdespersonalen vid medelstor statistisk avdelning eller för större grupp av biträden med avgränsade statistiska arbetsuppgifter.

Yttrandena.

Flertalet hörda myndigheter ha tillstyrkt, att biträdesutredningens förslag omedelbart genomföres, varvid dock, i överensstämmelse med vad utredningen uttalat, ansetts lämpligt att de föreslagna riktlinjerna för lönegradsplaceringen tills vidare icke utfärdas i form av allmänna anvisningar. Från olika håll har betonats, att de allmänna riktlinjerna endast böra ha vägledande karaktär och vid tillämpningen giva utrymme för hänsynstagande till de speciella förhållanden, som kunna föreligga. Den av utredningen använda metoden att för envar av kanslibitrådes-, kontorist- och kansliskrivargraderna angiva de arbetsuppgifter som normalt skola ankomma på sådan tjänst har godtagits av de myndigheter, som yttrat sig i denna del.

Telegrafstyrelsen har dock ifrågasatt, huruvida det är lämpligt, att utredningens förslag upptages till slutlig prövning och föranleder beslut av statsmakterna, innan 1949 års tjänsteförteckningskommitté och likalönskommittén slutfört sitt arbete. Prövningen av lönegradsplaceringen för de befattningar, som tillhöra utredningens arbetsområde, bör nämligen enligt styrelsens uppfattning vad telegrafverket beträffar ske vid jämförelse såväl med högre befattningar tillhörande »kontorskarriären» som med befattningar utanför nämnda karriär men inom samma lönegradsområde som biträdesbefattningarna, t. ex. reparatörer, telegrafexpeditörer, telefonister.

TCO har starkt understrukit utredningens uttalande, att man vid ett försök att ange de allmänna förutsättningarna för att biträdestjänst skall tillhöra den ena eller den andra av de ifrågakommande lönegraderna bör pröva sig fram och att de normer, som bli resultatet av ett sådant försök, kunna behöva modifieras på grund av vunna erfarenheter. Med hänsyn till den långt drivna försiktighet, som *TCO* ansett prägla utredningens förslag, har *TCO* uttalat, att en justering av utredningens normer för lönegradsplaceringen måste komma till stånd, därest en tillfredsställande löneavvägning skall kunna uppnås. Då det emellertid enligt organisationens uppfattning är angeläget, att förbättringar genomföres utan ytterligare dröjsmål, har *TCO* förutsatt att under remissbehandlingen anförda synpunkter och argument för en jämkning av normerna skola föranleda de omedelbara justeringar, som kunna företagas utan att förslagets genomförande vid 1952 års riksdag riskeras.

Utredningens uttalanden rörande frågan, huruvida generella kompetensvillkor skola uppställas för ifrågavarande biträdestjänster, ha ej föranlett erinran i remissyttrandena.

I anslutning till de av biträdesutredningen föreslagna allmänna förutsättningarna för inrättande av kanslibiträdes-, kontorist- och kansliskrivartjänster har *statens lönenämnd* framhållit, att behovet av högre biträdestjänster icke bör bedömas så strängt, att resultatet blir alltför starka krav på enbart kvalificerade uppgifter, för att kanslibiträdestjänster skola få inrättas. Anspråken på regelbunden förekomst av kvalificerade uppgifter till viss minsta kvantitet för att en tjänst skall hänföras till högre lönegrad har *TCO* ansett icke böra ställas högre för biträdespersonal än för tjänstemän i högre karriärer. Utredningens uttalanden synas också enligt organisationens uppfattning snarare tyda på att utredningen icke avsett en restriktiv bedömning av frågan, huruvida inslag av kvalificerade uppgifter motivera högre lönegrad.

Generalpoststyrelsen, *telegrafstyrelsen* och *järnvägsstyrelsen* ha uttalat, att de av utredningen föreslagna allmänna riktlinjerna för lönegradsplacering av biträdespersonal för ifrågavarande verks vidkommande äro tillämpliga endast i begränsad utsträckning. Utredningens värdering av gö-

romålens kvalitet är enligt styrelsernas mening i vissa fall väl snäv. Telegrafstyrelsen uttalar härjämte bl. a., att dess erfarenhet beträffande möjligheterna att i konkurrens med den privata arbetsmarknaden anskaffa och behålla personal för kvalificerade göromål giver vid handen, att det endast i undantagsfall är praktiskt möjligt att få befattningshavare med tillräckliga kvalifikationer att mot så låg lönegradsplacering, som utredningen avsett, ägna sig åt sådana uppgifter som översättningsarbete, vissa mera krävande expeditionsgöromål etc. Generalpoststyrelsen har framhållit, att biträdestjänsterna inom styrelsens byråer nyligen undersökts i samband med en allmän översyn av arbetsförhållandena och arbetsuppgifterna för personalen hos styrelsen. De normer, som därvid tillämpats för biträdestjänsternas lönegradsplacering, synas i stort sett överensstämmande med de av biträdesutredningen föreslagna.

TCO har i fråga om detaljerna i de av utredningen angivna allmänna riktlinjerna för biträdespersonalens lönegradsplacering inskränkt sig till att referera de synpunkter som till TCO framförts av de till organisationen anslutna personalförbunden. Sammanfattningsvis tillägger TCO, att det sålunda anförda torde klarlägga, att allvarliga invändningar kunna göras mot de av utredningen tillämpade lönesättningsprinciperna. TCO anser det emellertid vara ytterst angeläget, att något snarast åtgöres för att avhjälpa de på ifrågakommande område rådande missförhållandena och förutsätter att de gjorda erinringarna mot utredningens förslag därvid beaktas.

Statstjänarkartellen har funnit de uppställda kvalifikationskraven för befattningshavarnas inplacering i de olika lönegraderna allmänt sett vara höga. De av utredningen anförda synpunkterna finner kartellen vidare endast i begränsad omfattning och för vissa tjänster kunna anses representativa för förhållandena inom postverket, statens järnvägar och telegrafverket.

I övrigt har utredningens förslag till riktlinjer föranlett uttalanden i olika detaljfrågor i remissyttrandena. Dessa uttalanden återgivas i huvudsak i det följande. Då yttrandena icke genomgående behandla förutsättningarna för inrättande av kanslibiträdes-, kontorist- respektive kansliskrivartjänst var för sig, ha uttalandena grupperats efter de olika slagen av arbetsuppgifter.

Kontorsgöromål.

Maskinskrivning efter diktafon av text på de vanligaste främmande språken är enligt *statens lönenämnds* mening ett så kvalificerat arbete, att härför bör avses kontorist, därest sådant arbete förekommer i icke alltför ringa omfattning. Om i samband med utskrift av svensk text i andra fall än efter koncept ankommer på vederbörande att även jämka texten i formellt avseende, bör för ifrågakommande arbete avses kanslibiträde. Mot utredningens förslag att ålägga kanslibiträde sådana arbetsuppgifter

som utskrift efter diktamen, diktafon eller annan mekanisk återgivningsmetod av all slags text, avfattad på de vanligaste främmande språken, framhålls i yttrandet från TCO, att härmed ställas alltför höga krav på befattningshavare i denna tjänsteställning med tanke på de språkkunskaper som erfordras för att korrekt kunna utföra sådana arbetsuppgifter. De till TCO anslutna förbunden finna det ej heller motiverat, att utskrift av svensk text efter diktafon skall åvila kontorsbiträde. För utskrift efter gammal handskrivna text anses lägre befattning än kontorist icke vara skälig.

I fråga om arbetsledare i skrivcentral har *statens lönenämnd* erinrat, att vid statens järnvägar tillämpas en regel, som innebär, att arbetsledare för maskinskrivningsgöromål skall placeras i kanslibiträdesgraden, om antalet med maskinskrivning sysselsatta personer å tjänstestället, arbetsledaren inräknad, uppgår till tre. *Försvarets civilförvaltning* har anfört, att i vissa fall i normalorganisationen för rationaliserat truppförband räknas med kanslibiträde för skrivcentral, även om denna är av mindre omfattning. *Riksförsäkringsanstalten* har föreslagit, att kanslibiträdes ställning i allmänhet skall tillerkännas biträde, som fungerar som ledare för en skrivavdelning av tre biträden, arbetsledaren oräknad. Vid frågans bedömande bör enligt ämbetsverkets mening beaktas den betydelse maskinskrivningen har för ett ämbetsverk och svårigheten att anskaffa dugliga maskinskriverskor. *Statskontoret* har framhållit, att såsom villkor för att upptaga förevarande tjänster i kanslibiträdes- respektive kontoristgraden bör krävas, att å skrivavdelningen konstant påfordras biträden till av utredningen angivet antal (4 respektive 10). TCO har förordat, att arbetsledare för maskinskrivningscentral bör erhålla kanslibiträdes grad, om antalet befattningshavare uppgår till tre, arbetsledaren inräknad. I det fall att antalet befattningshavare inom skrivcentral uppgår till minst sex respektive minst tio, anser TCO arbetsfördelningen m. m. böra ombesörjas av kontorist respektive kansliskrivare.

I fråga om stenograferingsgöromål har *statens lönenämnd* erinrat, att nämnden i utlåtande över utredningens tidigare promemoria framhållit, att befattningshavare, vilka regelmässigt utnyttjas för stenograferingsgöromål av icke alltför ringa omfattning, synas böra placeras i lägst 11 lönegraden. I fråga om sammanträdesstenograf har lönenämnden uttalat att den, då några tjänster för egentliga dylika stenografer icke torde förekomma inom de av utredningen omfattade områdena av statsförvaltningen utan här synes åsyftas stenografer, på vilka ställas väsentligt mindre krav, icke funnit anledning till erinran mot den förordade placeringen i 13 lönegraden. Uppgiften att regelmässigt upptaga och utskrive stenogram på ett eller flera av de vanligaste främmande språken, där dylika göromål förekomma i mera betydande utsträckning, har lönenämnden funnit vara av så kvalificerad natur, att för densamma bör avses kansliskrivare. Enligt *statskontorets* mening bör kanslibiträdestjänst komma i fråga endast då

vederbörande till övervägande del sysslar med upptagande och utskrivning av stenogram. I *TCO:s* yttrande framhålles, att kanslibiträdesgraden bör ifrågakomma, om man över huvud taget kräver, att vederbörande skall tjänstgöra som rutinerad stenograf, oavsett hur stor del av tjänstgöringstiden, som åtgår för stenograferingsgöromål. I den mån endast en mindre del av arbetstiden åtgår för detta arbete, måste befattningshavaren upprätthålla sina stenografikunskaper på annat sätt, exempelvis genom att öva färdigheten på fritid.

Beträffande göromål såsom handsekreterare åt chefstjänsteman har *statens lönenämnd* uttalat, att dylika arbetsuppgifter synas vara så beroende av handsekreterarens personliga kvalifikationer och de krav, vederbörande chefstjänsteman i det särskilda fallet ställer på sin handsekreterare, att några normer för lönegradsplaceringen av sådana befattningar icke kunna uppdragas. *Järnvägsstyrelsen* har anfört, att för biträden, som tjänstgöra som handsekreterare åt chefstjänstemän, en högre tjänsteställning än den av utredningen föreslagna i många fall är motive-rad.

I fråga om lönegradsplaceringen för byråregistrator har anförts i *en från statskontorets beslut skiljaktig mening* (hrr Björck och Kull), att normallönegraden för byråregistrator bör vara kontorsbiträdesgraden. Beträffande verksregistrator's biträde böra starkare skäl än av utredningen anförts föreligga för att placera sådan befattningshavare i kanslibiträdes grad. För biträde, som användes för mera krävande diariieförings- och expedieringsgöromål är enligt *järnvägsstyrelsen* en högre löneställning än den av utredningen föreslagna i många fall motiverad. Vid statens järnvägar anses föreståndare för diariet å större byråer och vissa distriktskansliier fullgöra så krävande tjänst, att kansliskrivares löneställning är alltför låg. I *TCO:s* yttrande ifrågasättes, om icke snarare en befattningshavare i kontorists tjänsteställning normalt bör ombesörja byråregistrator's arbetsuppgifter.

Beträffande övriga till kontorsgöromål hänförliga arbetsuppgifter må ur remissyttrandena återgivas följande. Vad utredningen beträffande kontorists arbetsuppgifter anfört med avseende å översättningsarbete har föranlett *statens lönenämnd* att uttala, att biträde, av vilket kräves avancerade kunskaper i ett eller flera främmande språk och som i väsentlig utsträckning sysselsättes med arbete av här avsett slag, bör placeras lägst såsom kansliskrivare. *Järnvägsstyrelsen* har anfört, att för uppgifter, som förutsätta kvalificerade språkkunskaper, en högre löneställning än den av utredningen föreslagna i många fall är motiverad. De av utredningen för kontorist respektive kansliskrivare avsedda uppgifterna att verkställa översättning till utländskt språk av (enklare) svensk text eller uppsätta koncept till (enklare) utgående skrivelser med utländsk text förutsätta enligt *telegrafstyrelsen* grundligare utbildning och kunska-

per än som rimligtvis kunna krävas av befattningshavare i berörda grader. TCO har upplyst, att de till organisationen anslutna förbund, som yttrat sig i fråga om expeditionsgöromålen, funnit att ett flertal av ifrågavarande uppgifter böra berättiga till högre löneställning, än den av utredningen föreslagna. TCO har vidare anfört.

Att efter generella anvisningar självständigt uppsätta beslut eller protokoll anses icke böra åvila kanslibitråde och att utarbeta enklare promemorior bör ej heller åläggas en befattningshavare i så låg tjänsteställning. Detta gäller även tjänsteman, vars arbetsuppgifter utgöras av att ur dagspress och tidskrifter utgallra betydelsefulla artiklar o. s. v. samt att ur författningssamlingar, riksdags- och annat publikationstryck utvälja det för vederbörande verk eller institution aktuella trycket. Dylika åligganden böra åvila högre tjänster. Sådana göromål som att verkställa över-sättningar till eller från utländska språk, vare sig det är fråga om enklare eller svårare text, kunna icke rimligtvis åläggas befattningshavare i de av utredningen behandlade lönegraderna.

Statens lönenämnd har i och för sig icke funnit anledning till erinran mot utredningens förslag, att föreståndare för telefonväxel skall ha kanslibitrådes ställning, där växeln sysselsätter minst sex telefonister. Nämnden har emellertid framhållit, att det bör kunna ifrågakomma att inrätta tjänst i 11 lönegraden även i fall, då växelns personalstyrka är av mindre omfattning än nyss angivits. Detta bör kunna vara fallet, då föreståndaren ålagts vissa särskilda, mera kvalificerade arbetsuppgifter, exempelvis att anskaffa vikarier, föra viss statistik o. s. v. *Riksförsäkringsanstalten* har föreslagit, att ifrågavarande antal fastställes till tre.

De krav, som åtminstone i större ämbetsverk måste ställas på föreståndare för ämbetsverks bibliotek har *pensionsstyrelsen* funnit motivera en placering för sådan befattningshavare i 15 eller högre lönegrad. I fråga om bibliotek av sådan storlek, att det kräver en heltidsanställd tjänsteman, har TCO återgivit ett yrkande, att lägre befattning än biblioteksassistent ej bör ifrågakomma.

K a m e r a l a g ö r o m å l.

I anledning av utredningens förslag till riktlinjer för lönegradsplaceringen av personal med kassa- och avlöningsgöromål har *riksförsäkringsanstalten* uttalat, att biträdespersonal, åt vilken anförtros att i huvudsak självständigt verkställa avlöningsuträkning och därmed förenat utredningsarbete, i vart fall i ett stort ämbetsverk bör erhålla något högre löneställning än utredningen föreslagit.

Arbetsmarknadsstyrelsen har ansett, att den av utredningen verkställda beskrivningen av göromål, vilka böra åvila kanslibitråde, i huvudsak kan betecknas såsom riktig och lämpligt avvägd. Ämbetsverket har vidare anfört.

Då det gäller kontorist- och kansliskrivartjänster synas vanskligheterna

att verkställa jämförelser i fråga om kamerala arbetsuppgifter mellan olika verk vara större. Det torde t. o. m. kunna ifrågasättas, om någon dylik normerande beskrivning, som utredningen verkställt, ens bör göras. Såsom exempel torde kunna anföras en arbetsuppgift, som utredningen ansett kunna åvila kansliskrivare, nämligen att under redogörares överinseende men i det hela självständigt uppgöra kvalificerade bokslut. Om attributet »kvalificerade» borttages, kan det sagda äga sin riktighet, då det gäller mindre verk, men då det gäller större verk med i allmänhet mera omfattande och komplicerad redovisning och särskilt då verk, vars bokslut också måste avse redovisning av statliga kapitalfonder, synes det kvalificerade bokslutsarbetet icke blott i fråga om överinseende utan också utförande merendels ankomma på en kamrerare.

Statskontoret har uttalat, att frågan om löneställningen för kassörens närmaste medhjälpare bör helt bedömas med hänsyn till arten av de göromål, som normalt åvila biträdet. Endast i den mån arbetsuppgifterna i kvalitativt hänseende äro att betrakta som kanslibiträdesgöromål, bör befattning i 11 lönegraden avses för kassörens närmaste medhjälpare. Vad nu anförts har ämbetsverket funnit äga motsvarande giltighet beträffande utredningens uttalanden om andra tjänster.

Riksräkenskapsverket har i anledning av utredningens förslag om kanslibiträdesgrad för kassör vid de minsta verken understrukt vikten av att placeringen i kanslibiträdesgraden endast kommer till användning, då särskilda omständigheter motivera detta.

TCO har ansett, att ifrågavarande arbetsuppgifter, i den mån de verkligen ha karaktär av kassa- och avlöningsgöromål och icke endast utgöra bisyssla till exempelvis maskinskrivnings- eller expeditionsgöromål, ej kunna åläggas lägre befattningshavare än kontorist. Alltför ansvarsfulla och självständiga kamerala göromål ha vidare enligt samma yttrande ålagts kontorist och kansliskrivare.

Mot utredningens förslag till riktlinjer för lönegradsplacering av biträdespersonal med bokförings- och revisionsgöromål samt merkantila göromål ha invändningar icke rests från annan myndighet än *telegrafstyrelsen*, som ansett utredningens värdering av hithörande arbetsuppgifter för låg. Enligt de av *TCO* återgivna yrkandena är högre löneställning än kanslibiträdes motiverad för revisionsgöromål på grund av att i många fall dessa arbetsuppgifter genom rationalisering inom de olika verken kommit att överföras från högre till lägre befattningshavare.

Vad utredningen anfört rörande arbetsuppgifterna för olika biträdestjänster inom hålkortsavdelningar utgör enligt *statens lönenämnds* mening icke tillräckligt underlag för bedömande av förevarande spörsmål. Med hänsyn till den ökade omfattning detta slags arbete fått inom statsförvaltningen under de senare åren, har lönenämnden ansett det motiverat, att frågan om löneställningen för såväl arbetsledande som annan personal inom hålkortsavdelningar göres till föremål för ytterligare utredning. Även

försvarets civilförvaltning, pensionsstyrelsen, statistiska centralbyrån och TCO ha funnit utredningens förslag beträffande hålkortsavdelningarna vara i behov av ytterligare översyn.

Statistiska göromål.

Järnvägsstyrelsen har beträffande statistiskt arbete anfört, att intet är att erinra mot utredningens förslag om användningen av kansli-skrivargraden i de fall då närmare inblick i och kännedom om statistiska arbetsmetoder kräves, därest härmed avses endast rutinmässigt förvärvade kunskaper inom det speciella arbetsområdet. Äsyftas däremot även ingående teoretiska kunskaper om statistiska arbetsmetoder, anser styrelsen en högre lönegrad vara väl motiverad. *Telegrafstyrelsen* har funnit utredningens värdering av de statistiska göromålen för låg. *Övriga myndigheter* ha icke framställt erinringar mot utredningens riktlinjer beträffande ifrågasvarande arbetsuppgifter. Från personalhåll hävdas emellertid enligt yttrandet från TCO, att utredningen här tillfört kanslibitråde arbetsuppgifter av en svårighetsgrad, som motiverar högre lönegrad.

Speciella frågor

Biträdesutredningens förslag.

Med hänsyn till uttalandet i direktiven, att man bör eftersträva en sådan sammansättning av personalbeståndet att rimliga befodringsförhållanden uppkomma, har biträdesutredningen vid utarbetandet av sina detaljförslag för de olika verken haft uppmärksamheten riktad på frågan, huruvida för de behandlade verkens vidkommande en tillämpning av de av utredningen förordade normerna för lönegradsplacering kan sägas medföra det nämnda resultatet. Härvid har utredningen funnit, att trots beräknade uppflyttningar i lönegrad av tjänster med tillämpning av utredningens normer rimliga befodringsförhållanden icke i alla fall kunna anses uppnådda. Utredningen har därför sökt finna en särskild anordning att i andra hand tillämpas i sådana fall, där rimliga befodringsförhållanden icke på annat sätt kunnat åstadkommas. I anslutning härtill har utredningen framhållit, att det icke varit möjligt för utredningen att bilda sig en egen uppfattning om samtliga biträdestjänster inom de behandlade verken.

En utjämning av befodringsförhållandena kan enligt utredningens förslag åstadkommas genom att vid vissa större och medelstora verk inrättas ett antal kanslibiträddestjänster utan på förhand angivna arbetsuppgifter (kanslibiträddestjänster till förfogande). Dessa tjänster äro av utredningen avsedda att ställas till vederbörande verks förfogande för att utnyttjas såsom befodringsstjänster i särskilda fall då kvalificerade arbetsuppgifter

förefinnas. Utredningen har förordat, att dylika tjänster inrättas vid vissa verk så att antalet biträdestjänster i högst 8 lönegraden normalt icke överstiger ca 60 procent av hela antalet biträdestjänster inom vederbörande verk. En fördelning av biträdestjänsterna i enlighet härmed innebär för de i ifrågavarande hänseende sämst ställda verken en väsentlig förbättring i förhållande till nuläget. Utredningen har emellertid understrukit, att den föreslagna anordningen bör komma till användning endast då kvalificerade arbetsuppgifter åligga vederbörande biträden.

Utredningen har anfört, att vederbörande myndighet, därest en ordinarie tjänst blir ledig, i allmänhet är skyldig att kungöra densamma till ansökan ledig, under det att skyldighet icke föreligger att pröva, huruvida tjänsten bör återbesättas i oförändrat skick. Enligt utredningens mening bör upptagas till övervägande, huruvida icke verken böra åläggas att vid ledighet å högre biträdestjänst — närmast kontorist- eller kansliskrivartjänst — underkasta de med tjänsten förenade göromålen en granskning i syfte att fastställa, om anledning till omprövning av lönegradsplaceringen föreligger. Om så är fallet bör tjänsten icke återbesättas i avvaktan på dylik omprövning. Det nu berörda spörsmålet — som i och för sig icke endast avser biträdespersonal — synes utredningen ligga i linje med grundtankarna i Kungl. Maj:ts cirkulär den 16 februari 1951 (nr 81) angående rationaliseringsverksamhet inom den civila statsförvaltningen.

Utredningen har vidare framhållit, att avsevärda olägenheter äro förenade med den nuvarande anordningen, att biträdestjänster i mera kvalificerad grad i stor utsträckning bibehållas såsom extra ordinarie under lång tid. Det kan exempelvis inträffa, att en och samma person samtidigt är ordinarie kontorsbiträde, e. o. kanslibiträde och t. f. kontorist med långtidsförordnande å en tjänst vars innehavare är e. o. kansliskrivare. Då utredningen finner det angeläget att härmed förenade olägenheter undanröjas, böra enligt utredningens mening sådana biträdestjänster i högre lönegrad än kontorsbiträdesgraden, vilka äro permanent behövliga, inrättas såsom ordinarie. Utredningen betonar, att denna allmänna grundsats givetvis icke utesluter, att en nyinrättad biträdestjänst av högre grad i särskilda fall kan behöva under en övergångstid upptagas allenast såsom extra ordinarie. Övergångstiden bör emellertid icke göras längre än som är nödvändigt för bedömande av tjänstens behövlighet.

I detta sammanhang har utredningen erinrat, att beträffande kontorsbiträdesgraden en regel tillämpas, vilken medför ordinarie anställning efter viss normalt tid. Utredningen föreslår, att åtgärder skola vidtagas till undanröjande av nuvarande oklarhet hos verken i fråga om befogenheten att återbesätta ledigbliven ordinarie kontorsbiträdestjänst, vilken inrättats för beredande av ordinarie anställning åt visst biträde, som tjänstgjort härför erforderlig tid.

Yttrandena.

Rörande utredningens förslag om inrättande av kanslibiträdestjänster till förfogande ha starkt divergerande meningar kommit till uttryck i remissyttrandena. Förslaget har avstyrkts av *statens lönenämnd, försvarets civilförvaltning, statskontoret, järnvägsstyrelsen och telegrafstyrelsen.*

Statens lönenämnd har härvid åberopat sitt uttalande i remissyttrande den 4 november 1948 över biträdesutredningens förenämnda tidigare promemoria. I nämnda remissyttrande har lönenämnden uttalat, att det icke bör ifrågakomma att inrätta kanslibiträdestjänster, såvida icke arbetsuppgifternas kvalitet i och för sig motiverar detta. Med hänsyn därtill är det enligt lönenämndens mening icke möjligt att tillämpa en procentregel på sätt utredningen föreslagit. Syftet med den föreslagna regeln — förbättrade befordringsmöjligheter — bör enligt nämndens uppfattning i stället tillgodoses bl. a. genom en strävan att överflytta arbetsuppgifter från tjänstemän i högre lönegrader till biträdespersonal, varigenom göromål, som motivera högre biträdestjänster, kunna komma att förefinnas i större utsträckning än för närvarande.

Försvarets civilförvaltning anser utredningens förslag i denna del oklart och framhåller, att verkningarna av detsamma svårigen kunna bedömas. Skulle med förslaget avses att kanslibiträdestjänster skola inrättas för att kunna tilldelas kontorsbiträden, som ålagts vissa arbetsuppgifter, vilka visserligen äro något mera kvalificerade än som är normalt för kontorsbiträdesgraden men likväl icke av sådan kvalitativ beskaffenhet, att de enligt sedvanliga värderingsgrunder kunna sägas vara konstitutiva för kanslibiträdestjänst, innebär förslaget enligt civilförvaltningens mening uppenbarligen ett frångående av hittills inom statsförvaltningen tillämpade principer. Civilförvaltningen kan icke ansluta sig till införandet av ett system av angivna innebörd. Skulle åter den föreslagna anordningen innebära, att de förordade tjänsterna få utnyttjas allenast i den mån arbetsuppgifterna äro av natur att böra handhas av kanslibiträde, finner civilförvaltningen anordningen obehövlig, eftersom förutsättningar då föreligga för att inrätta kanslibiträdestjänster.

Statskontoret har ansett sig icke kunna tillstyrka att ämbetsverken — även om ifrågavarande kanslibiträdesbefattningar endast skola utnyttjas i särskilda fall, då kvalificerade arbetsuppgifter förefinnas — efter eget avgörande skola äga disponera över visst antal kanslibiträdestjänster utan att någon saklig prövning av behovet därav verkställts från statsmakternas sida. Ett bifall till föreliggande förslag måste enligt statskontorets mening få långt gående konsekvenser. Statskontoret har för sin del föreslagit, att verk, som anse uppenbar disproportion föreligga mellan antalet kanslibiträdestjänster och tjänster inom den reglerade befordringsgången, söka få till stånd en omfördelning av de å kontorsbiträden belöpande göromålen

och på ett eller flera av dessa biträden koncentrera arbetsuppgifter, som av verket betraktas såsom mera krävande. Frågan om inrättandet av kansli-biträdestjänster för dessa kontorsbiträden bör därefter i vanlig ordning underställas Kungl. Maj:ts prövning i samband med medelsäskandenas avgivande.

Generalpoststyrelsen har framhållit, att 60-procentsregeln lämpligen icke bör komma i fråga på vissa större avdelningar, där biträdespersonalen huvudsakligen är sysselsatt med enklare rutinarbete. *Riksräkenskapsverket* däremot har ifrågasatt, om det icke vid vissa organisationsenheter med ensartade arbetsuppgifter av rutinemässig karaktär kan anses skäligt, att en eller annan biträdestjänst i högre lönegrad inrättas utan att göromålens kvalitativa beskaffenhet i och för sig motiverar detta.

TCO har anfört, att den föreslagna anordningen icke blir helt tillfredsställande med mindre än att man också tillser, att löneavvägningen blir skälig för biträdespersonalen vid de enheter, där en förhållandevis stor del av befattningshavarna har mera kvalificerade arbetsuppgifter. Utredningens förslag kan enligt organisationens uppfattning leda till att man vid ett verk med i och för sig god »befodringsprocent» underlåter att höja en tjänst med krävande och ansvarsfullt arbete, medan man vid ett annat verk för att nå en icke alltför låg »befodringsprocent» inrättar kanslibitträdestjänster efter förhållandevis liberala bedömningsgrunder. Det förefaller *TCO* uppenbart, att en så sträng kvalitetsbedömning som utredningen i vissa fall tillämpat i längden icke låter sig väl förena med stråvan att även utnyttja högre biträdestjänster för att förbättra befodringsförhållandena.

Utredningens uttalanden rörande omprövning av lönegradsplaceringen för ledigbliven tjänst ha vunnit instämmande från *försvarets civilförvaltning*, *arbetsmarknadsstyrelsen*, *pensionsstyrelsen* och *statskontoret*. Arbetsmarknadsstyrelsen har dock betonat angelägenheten av att eventuella föreskrifter om den tilltänkta omprövningen erhålla en sådan avfattning, att de ej medföra en ur arbetssynpunkt hinderlig tidsutdräkt vid återbesättande av ledigblivna tjänster. Statskontoret har anfört, att spörsmålet om en omprövning av lönesättningens riktighet icke bör begränsas till biträdestjänster utan avse statliga befattningar i allmänhet.

Statistiska centralbyrån har icke ansett sig kunna biträda utredningens förslag på denna punkt. Ämbetsverket har härvid anfört, att risk skulle uppstå för att återbesättandet skulle försenas avsevärd tid, ehuru som regel resultatet av granskningen torde visa att omprövning ej erfordras. Bestämmelsen i § 6 av det föreliggande förslaget till allmän verksstadga, att ärendena ej få handläggas av mera kvalificerad personal än deras beskaffenhet kräver, samt föreskrifterna i Kungl. Maj:ts cirkulär 1951:81 har centralbyrån funnit vara till fyllest för att garantera en kontinuerlig övervakning från ledningens sida, att tjänsteställningen motsvarar arbetsuppgifterna.

TCO har uttalat, att den föreslagna anordningen i och för sig kan ha ett visst värde såsom ett led i strävandena att fortlöpande avpassa personaluppsättningen efter de aktuella arbetsuppgifterna men att effekten kommer att bli rätt blygsam, eftersom anordningen skall tillämpas endast vid uppkommande ledigheter. Den automatiska omprövningen medför vidare enligt TCO osäkerhet om beföringsmöjligheterna hos de befattningshavare, vilka räkna med tillfälle att söka lediga tjänster i högre lönelägen. TCO har funnit det naturligt, att dessa frågor upptagas till förhandling mellan verksmyndigheter och berörd personalorganisation och att vakantsatt tjänst i avvaktan på omprövning uppehålls som vikariat i avvaktan på lönegradens fastställande. Emellertid är TCO av den bestämda uppfattningen, att ståndpunkt icke bör tagas i nu förevarande sammanhang, eftersom någon särbestämmelse för biträdestjänsterna under inga förhållanden bör införas.

Biträdesutredningens uttalanden i fråga om ordinariesättning av biträdestjänster ha allmänt tillstyrkts i yttrandena. *Försvarets civilförvaltning* har emellertid framhållit, att inom försvaret kanske mer än inom något annat förvaltningsområde saknas den stabilitet i fråga om den interna organisationen, som torde utgöra förutsättning för en mera allmän ordinariesättning av tjänster. Då erfarenheterna under de senare åren visat, att svårigheter föreligga att omplacera genom organisationsförändringar övertalig personal har civilförvaltningen i skilda sammanhang framhållit, att ämbetsverket för närvarande endast i undantagsfall är berett förorda vidgad ordinariesättning av tjänster, avsedda för civil personal.

I fråga om befogenheten för verken att återbesätta ledigbliven ordinarie kontorsbiträdestjänst, vilken inrättats för beredande av ordinarie anställning åt visst biträde, som tjänstgjort därför erforderlig tid, understryka *försvarets civilförvaltning* och *riksräkenskapsverket* behovet av klarläggande bestämmelser i ämnet. *Statskontoret* framhåller, att ämbetsverket för sin del alltid hävdar, att konstitutorial å ledigbliven ordinarie kontorsbiträdestjänst bör ifrågakomma endast för sådant extra ordinarie kontorsbiträde, som enligt gällande grunder för reglerad beföringsgång är berättigat erhålla ordinarie kontorsbiträdestjänst. *Statistiska centralbyrån* anser praktiska skäl tala för att under året genom befördran eller avgång ledigblivna kontorsbiträdestjänster vid påföljande budgetårs början utnyttjas för att bereda ordinarie anställning åt extra-ordinarie kontorsbiträden med härför tillräckligt lång tjänstgöringstid. Om antalet för ordinarieskap kvalificerade biträden förväntas bli mindre än antalet vakanta platser, bör ett antal kontorsbiträdestjänster även i fortsättningen stå vakanta och eventuellt efter viss tid indragas.

Detaljförslag beträffande vissa verk.

Biträdesutredningens förslag.

Som inledningsvis anförts har biträdesutredningen i anslutning till de i betänkanudet framlagda principförslagen redovisat, huru de i det föregående återgivna allmänna riktlinjerna för biträdestjänsters lönegradsplacering enligt utredningens mening böra tillämpas beträffande vart och ett av 100 olika verk inberäknat underförvaltningar. Dessa förslag jämte senare avgivna förslag beträffande ytterligare några verk och vissa statsdepartement ha upptagits i en sammanställning, vilken torde såsom *bilaga* få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende.

Beträffande detaljförslagen har utredningen anført i huvudsak följande.

Förslagen omfatta i regel tjänster som nu äro placerade i kontorsbiträdes-, kanslibiträdes-, kontorist- eller kansliskrivargrader samt avse uppflyttning eller nedflyttning av tjänst till någon av angivna grader. Därest tjänst ansetts böra uppflyttas till högre lönegrad än kansliskrivargrader, har utredningen föreslagit en provisorisk inplacering i nämnda grad samt förutsatt att tjänsten skall bli föremål för ytterligare prövning av tjänsteförteckningskommittén. Tjänster, som nu äro placerade över kansliskrivargrader, ha prövats i vissa undantagsfall, där en nedflyttning till nämnda eller lägre grad ansetts kunna ifrågasättas.

I den mån ordinarie tjänster i anledning av utredningens förslag nedflyttats till lägre lönegrad, förutsätter utredningen att de föras å övergångsstat intill tjänst innehavarens avgång.

Utredningen har vid sitt arbete utgått från nuvarande organisation och sålunda icke ansett sig böra beakta av vissa verk framställda önskemål som förutsätta organisatoriska förändringar.

Detaljförslagen innebära att i ett antal fall förordas tjänsters uppflyttning i lönegrad. Utredningen har härvid utgått från en bedömning av själva funktionerna och sökt bortse från dagens läge beträffande tjänsteinnehavarna. I anslutning härtill har utredningen förutsatt, att nyinrättade tjänster i högre lönegrad än de nuvarande skola kungöras till ansökan lediga, där ej på grund av särskilda omständigheter annorlunda bestämmes.

Yttrandena.

Från de *myndigheter*, som beröras av utredningens detaljförslag, ha såsom förut nämnts inhämtats yttranden i vad avser respektive detaljförslag. Samtliga hörda myndigheter med visst undantag ha förklarat sig godtaga utredningens förslag i fråga om uppflyttning i lönegrad av berörda tjänster. I åtskilliga fall ha myndigheterna framställt längre gående förslag än utredningen. Härvid ha i vissa fall åberopats nya motiv för uppflyttning. Där utredningen mot myndighetens till utredningen inlämnade förslag förordat

nedflyttning i lönegrad av biträdestjänster, ha i allmänhet invändningar anförts. Beträffande flertalet tjänster ha myndigheterna föreslagit, att desamma skola inrättas som ordinarie.

Utredningens uppfattning att nyinrättade tjänster i högre lönegrad än de nuvarande skola kungöras till ansökan lediga, där ej på grund av särskilda omständigheter annorlunda bestämmes, biträdes i princip av *försvarets civilförvaltning*, som dock framhåller, att myndighet självfallet måste pröva, huruvida vederbörande fyller de kvalifikationer, som ställas på innehavaren av den nya tjänsten. Är så fallet, synes det ämbetsverket uppenbart, att han bör få antagas på den nya tjänsten utan ansökningsförfarande. Innehar han däremot icke erforderliga kvalifikationer, bör ansökningsförfarande enligt civilförvaltningens mening förutsättas. Utredningens synpunkter delas av *statistiska centralbyrån*, som förklarar sig förutsätta, att de enligt det föreliggande förslaget nyinrättade tjänsterna skola kungöras till ansökan lediga i vanlig ordning. Vid tillsättandet särskilt av kansliskrivar- och kontorist-tjänster måste visserligen enligt centralbyråns mening stor vikt fästas vid de speciella arbetsuppgifter, som äro förenade med respektive tjänster, men möjligheten att söka bör stå öppen för skickliga biträden inom eller utom ämbetsverket, även om de sakna rutin å det särskilda arbetsområdet. Enligt *kammarkollegiets* mening bör däremot kungörelseförfarande över huvud icke tillämpas i fall som här avses. Ett kungörande i sedvanlig ordning av en till högre lönegrad uppflyttad tjänst kan enligt kollegiet få den följd, att verket nödgas å tjänsten förordna en sökande, som icke tillhör verket, vilket i sin tur kan medföra uppkomst av övertalig personal.

TCO har framfört den principiella invändningen mot utredningens detaljförslag i fråga om nedflyttning av tjänster, som nu äro placerade i högre lönegrad än den 15:e, att det bör få ankomma på tjänsteförteckningskommittén att pröva angivna nedflyttningar, eftersom utredningen överlåtit åt tjänsteförteckningskommittén att bedöma frågan om uppflyttning av tjänster över nämnda lönegrad. Vad angår detaljerna i utredningens förslag har TCO hänvisat till de ändrings- och tilläggsyrkanden, som av TCO:s underorganisationer framförts i särskilda skrivelser, vilka bilagts TCO:s yttrande. TCO har avslutningsvis uttalat att, då biträdesutredningen icke hunnit behandla hela sitt område, missförhållandena i fråga om lönegradsplaceringen inom de ännu icke behandlade verken skulle komma att kvarstå och därtill bli ännu mera i ögonen fallande än tidigare. Med hänsyn härtill har TCO ansett det nödvändigt, att frågan om provisoriska förbättringar i avvaktan på slutförandet av utredningens uppdrag upptages till prövning.

I fråga om detaljerna i remissyttrandena i här ifrågavarande delar torde få hänvisas till handlingarna i ärendet.

Departementschefen.

De resultat av biträdesutredningens arbete, som nu framlagts, innefatta dels förslag till allmänna riktlinjer rörande de förutsättningar i fråga om arbetsuppgifternas art, som böra föreligga för att biträdespersonal med kontorsgöromål eller därmed jämförlig sysselsättning skall hänföras till någon av lönegraderna 11, 13 eller 15, dels ock i anslutning därtill detaljförslag rörande över 100 verk och institutioner. Utredningens arbete är därmed icke slutfört utan kommer att fortsättas. Förslag komma sålunda att successivt framläggas beträffande biträdespersonalen vid de verk, som ej behandlats i det nu avgivna förslaget.

Den omständigheten att utredningens arbete ännu icke är avslutat utgör enligt min mening icke hinder för att dess förslag till riktlinjer för lönegradsplacering av biträdespersonalen ävensom dess detaljförslag i fråga om hittills granskade verk redan nu upptagas till prövning och avgörande. Jag anser detta så mycket mera angeläget som utredningens fortsatta arbete väsentligt underlättas om dylika riktlinjer fastställas av statsmakterna. I anledning av vad TCO anfört rörande lönegradsplaceringen för biträdespersonalen vid de verk, som ej omfattas av utredningens hittillsvarande detaljförslag, vill jag framhålla, att ytterligare förslag från utredningen kunna förväntas bli framlagda under våren 1952 och att åtgärder synas böra vidtagas för att möjliggöra ett snabbt genomförande av dessa förslag. Härtill torde jag i annat sammanhang få återkomma.

Biträdesutredningens förslag till allmänna riktlinjer för ifrågavarande biträdespersonals lönegradsplacering synes mig väl ägnat att läggas till grund för detaljprövningen av löneställningen för denna personal i de särskilda verken. Jag förordar därför att detta förslag — med de av mig i det följande angivna jämkningarna — underställes riksdagen för godkännande.

I likhet med utredningen anser jag att för envar av de tre biträdesgraderna (kanslibitråde, kontorist och kansliskrivare) böra angivas de arbetsuppgifter av olika slag, som normalt skola kunna ankomma på sådan tjänst. Såsom utredningen med instämmande av remissmyndigheterna anfört synes emellertid tillräcklig anledning icke för närvarande föreligga att riktlinjer för lönegradsplacering av biträdespersonal utfärdas i form av allmänna anvisningar, särskilt som de angivna normerna kunna behöva modifieras på grund av vunna erfarenheter. Därest allmänna anvisningar i ämnet sedermera skulle anses böra utfärdas, böra de under alla förhållanden endast erhålla vägledande karaktär.

Vid bedömningen av de speciella tjänsterna aktualiseras den av utredningen och i vissa yttranden berörda frågan, i vad mån det skall erfordras viss kvantitet kvalificerade göromål för att påverka lönegradsplaceringen för en tjänst. Allmänt sett bör enligt min mening gälla, att de kvalificerade

göromålen skola vara konstitutiva för tjänsten för att påverka dess lönegradsplacering. Speciella förhållanden, såsom krav på särskild utbildning för de kvalificerade göromålen eller behovet av att försäkra sig om en lämplig vikarie för en än högre tjänst inom samma verksamhetsområde, kunna dock utgöra motiv för en högre lönegradsplacering, ehuru angivna förutsättning icke föreligger.

Lika med biträdesutredningen anser jag, att generellt gällande allmän-teoretiska kompetensvillkor ej böra föreskrivas för någon av de här ifrå-gavarande biträdesgraderna.

De av utredningen angivna allmänna förutsättningarna för inrättande av vissa högre biträdestjänster anser jag mig såsom i det föregående antytts kunna i huvudsak godtaga. Vad i remissyttrandena anförts föranleder mig emellertid till följande uttalanden.

De av utredningen uppställda normerna för att en biträdestjänst skall tillhöra den ena eller andra av här ifrågavarande lönegrader äro särskilt beträffande de högre biträdesgraderna allmänt hållna. Detta har av remiss-myndigheterna i allmänhet ansetts naturligt och riktigt. Även jag finner den av utredningen tillämpade metoden med avseende å beskrivningen av de olika göromålen lämplig.

Vad angår de särskilda, av utredningen angivna arbetsuppgifterna vill jag till en början beträffande den kvalificerade maskinskrivningen — i anslutning till vad statens lönenämnd anfört — framhålla, att i den mån maskinskrivning efter koncept, diktafon eller stenogram innefattar ålig-gande att i formellt avseende granska texten skäl kunna föreligga för en placering av tjänsten i kanslibitträdesgraden. Innefattar åliggandet att på grundval av lämnade anvisningar giva skrivelser en formellt tillfredsstäl-lande utformning, torde även kontoristtjänst kunna ifrågakomma.

I fråga om förslaget att lönegradsplaceringen av arbetsledare i skriv-central skall i huvudsak bestämmas av antalet på centralen med maskin-skrivning sysselsatta biträden vill jag understryka, att denna regel givetvis bör — liksom övriga här ifrågavarande anvisningar — kunna modifieras med hänsyn till särskilda föreliggande omständigheter.

Beträffande stenografering vill jag erinra, att endast den vilken regel-bundet sysslar därmed i mera betydande omfattning torde kunna förvärva och vidmakthålla den skicklighet, som motiverar kanslibitträdes löneställ-ning. Genomsnittligt torde därför för placering i kanslibitträdesgraden böra fordras, att vederbörande halva tjänstgöringstiden sysselsättes med steno-grafering och därtill hörande göromål. För utländsk stenografering torde såsom utredningen föreslagit 13 lönegraden kunna godtagas som normal-grad. Speciella omständigheter kunna dock motivera en placering i 15 lönegraden.

Med hänsyn till vad i remissyttrandena anförts angående lönegradsplaceringen av personal å hålkortsavdelning har jag funnit påkallat att denna fråga underkastas ytterligare granskning. Detta bör dock icke hindra ett provisoriskt genomförande av vissa av utredningens detaljförslag beträffande denna personal.

I olika sammanhang har i yttrandena framhållits, att den av utredningen angivna löneställningen vore för låg, därest av tjänstemannen fordrades teoretiska kunskaper av mera kvalificerad natur. Med anledning härav vill jag erinra, att förslaget avser endast biträdestjänster i lönegraderna 11, 13 och 15. I den mån särskild teoretisk underbyggnad fordras för vissa arbetsuppgifter bör givetvis en högre placering än i 15 lönegraden kunna ifrågakomma, vilket även biträdesutredningen synes ha förutsatt.

I likhet med vissa av de hörda myndigheterna kan jag icke biträda den av utredningen föreslagna anordningen med ett antal kanslibiträdestjänster till vederbörande verks förfogande. Tjänster av nu ifrågavarande slag ha av utredningen föreslagits inrättade vid tolv av samtliga nu behandlade verk. I sina yttranden över betänkanudet ha de berörda verken i allmänhet anført, att förutsättningar finnas för ett omedelbart utnyttjande av de föreslagna förfogandetjänsterna. I anledning härav har jag låtit från nämnda verk införskaffa kompletterande uppgifter angående göromålen för de åsyftade biträdena. Vad verken härutinnan anført synes giva vid handen, att på några undantag när i de aktuella fallen sakligt underlag finnes för inrättande av kanslibiträdestjänster. Jag anser mig därför kunna räkna med att rimliga befordringsförhållanden i allmänhet kunna uppnås med tillämpning av de av utredningen föreslagna normerna utan tillgripande av en sådan utväg som den av biträdesutredningen förordade anordningen med inrättande av förfogandetjänster.

Utredningen har förordat att till övervägande skall upptagas, huruvida icke verken böra åläggas att vid ledighet å högre biträdestjänst — närmast kontorist- eller kansliskrivartjänst — underkasta de med tjänsten förenade göromålen en granskning i syfte att fastställa, huruvida anledning till omprövning av lönegradsplaceringen föreligger. Då emellertid en dylik skyldighet i fråga om såväl dessa som andra tjänster redan får anses vara för handen bl. a. på grund av bestämmelserna i cirkuläret 1951:81 angående rationaliseringsverksamhet inom den civila statsförvaltningen, kan jag inskränka mig till att understryka angelägenheten av att en dylik omprövning kommer till stånd. Granskningen av de med en ledigblivande tjänst förenade göromålen bör givetvis vidtagas i god tid, så att onödiga förseningar med tjänstens återbesättande undvikas.

I biträdesutredningens uttalande, att biträdestjänster i högre lönegrad än kontorsbiträdesgraden, vilka äro permanent behövliga, böra inrättas såsom ordinarie, kan jag i princip instämma. Jag vill emellertid framhålla, att

som villkor härför bör uppställas, att behovet av tjänsten skall kunna med säkerhet bedömas såsom stadigvarande. Vid prövningen av det stora antal biträdestjänster, som jag i det följande föreslår skola uppflyttas i högre lönegrad, måste dock naturligen en viss försiktighet iakttagas i fråga om utökning av antalet ordinarie tjänster. Frågan om ordinariesättning av ytterligare biträdestjänster utöver vad i förevarande sammanhang ifrågasattes torde, sedan befattningarna tillsatts, böra av myndigheterna upptagas i samband med anslagsäskandena.

Jag anser det i princip böra fastslås, att ledigbliven ordinarie kontorsbiträdestjänst icke må återbesättas med annat biträde än sådant *e. o.* kontorsbiträde, som enligt hittills tillämpade grunder ansetts böra erhålla ordinarie kontorsbiträdestjänst. Detta innebär, att vederbörande skall kunna tillgodoräkna en anställningstid av 7 år. Särskilda omständigheter kunna emellertid föreligga, som motivera ett avsteg från ifrågavarande princip. Regeln bör därför enligt min mening ej göras undantagslös utan myndighet bör efter särskilt medgivande av Kungl. Maj:t få göra avsteg från principen.

De av utredningen framlagda detaljförslagen till ändrad lönegradsplacering för biträdestjänster vid vissa särskilda verk och de däröver avgivna yttrandena ha granskats i samband med budgetarbetet. Resultatet av granskningen redovisas i den tidigare omnämnda, såsom bilaga till statsrådsprotokollet fogade sammanställningen. Utöver vad som framgår av sammanställningen är jag ej beredd att nu föreslå någon ändrad lönegradsplacering eller eljest vidtaga någon ändring i utredningens förslag. Vissa av de i yttrandena framförda yrkandena komma dock — i den mån nya omständigheter förebragts eller eljest skäl härför ansetts föreligga — att bli föremål för ytterligare prövning av biträdesutredningen.

De här framlagda detaljförslagen ha beräknats medföra en kostnadsökning för löner med i runt tal 250 000 kronor för år.

Vad angår den av utredningen berörda frågan om ledigförklarande av högre biträdestjänst, som på grund av föreliggande förslag tillkommer i utbyte mot en lägre sådan tjänst, vill jag erinra, att i samband med 1942 års tjänsteförteckningsrevision särskilda bestämmelser utfärdades angående tillsättande av de då inrättade högre tjänsterna (cirkulär 1942:362). Härvid föreskrevs, att därest av befattningar av samma slag inom viss lönegrad endast någon eller några skulle utbytas mot befattningar i högre lönegrad, utan särskild ansökningsförfarande skulle bestämmas vilka av innehavarna av förstnämnda befattningar som skulle inneha de nya tjänsterna. Beslutanderätten härutinnan tillkom — även om fråga var om befattningar som eljest tillsattes av Kungl. Maj:t — den myndighet, som ägde tillsätta övriga ordinarie befattningar vid verket.

Enligt min mening bör samma ordning tillämpas i avseende å nu ifrågasvarande tjänster, i den mån icke Kungl. Maj:t annat föreskriver.

Även i övrigt lärer ett genomförande av föreliggande detaljförslag komma att påfordra vissa övergångsanordningar. Det torde ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda erforderliga bestämmelser i ämnet. Vissa frågor fordra emellertid för sin lösning riksdagens medverkan. Så blir fallet, därest i samband med tillsättning av en högre biträdestjänst som inrättas i utbyte mot lägre sådan tjänst innehavaren av den lägre tjänsten icke skulle komma i fråga för befordran till den högre tjänsten. Bemyndigande torde böra inhämtas för Kungl. Maj:t att i dylikt fall upptaga lägre ordinarie tjänst på övergångsstat. I fråga om icke-ordinarie tjänst kan i motsvarande fall behov uppkomma att överskrida av riksdagen maximerade anslag eller anslagsposter. Även eljest torde lönerrevisionen för biträdespersonalen kunna giva anledning till överskridande. Kungl. Maj:t torde därför böra inhämta riksdagens bemyndigande att medgiva erforderliga överskridanden av maximerade anslagsposter.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) godkänna de av mig i det föregående förordade allmänna riktlinjerna för anställnings- och avlöningsförhållanden för viss biträdespersonal,

2) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de övergångsanordningar, som kunna påkallas vid genomförandet av de förut omförmälda detaljförslagen, samt

3) bemyndiga Kungl. Maj:t att för budgetåret 1952/53 medgiva de överskridanden av maximerade anslag och anslagsposter, som kunna bli erforderliga i anledning av nämnda detaljförslag.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
K.-E. Renström.

Bilaga

An- tal	Lönegrad			An- tal	Lönegrad		
	Nuva- rande	Utred- ningens förslag	Depart- mentsche- fens förslag		Nuva- rande	Utred- ningens förslag	Depart- mentsche- fens förslag
1	2	3	4	1	2	3	4
	II huvudtiteln.						
	<i>Justitiedepartementet.</i>						
1	13	15	15	2	11	15	15
1	8	11	11	1	11	13	13
	<i>Justitiekanslersämbetet.</i>						
1	13	15 ¹	15 ¹	1	8	11	11
	<i>Vattendomstolarna.</i>						
2	13	15	15		<i>Försvarets brevskola.</i>		
2	11	15	15	1	11	15	15
1	11	13	15 ²		<i>Centrala värnpliktsbyrån.</i>		
1	8	11	11	4	11	13	13
	<i>Fångvårdsstyrelsen.</i>			6	8	11	11
1	11	15	15		V huvudtiteln.		
1	8	15 ¹	15 ¹		<i>Socialdepartementet.</i>		
4	8	11	11	1	8	13	13
	<i>Fångvårdsanstalterna.</i>				<i>Arbetsdomstolen.</i>		
1	11	13	13	1	12	13	13
7	8	11	11		<i>Försäkringsrådet.</i>		
	IV huvudtiteln.			2	11	13	13
	<i>Försvarsdepartementet.</i>			1	8	11	11
1	11	15	15		<i>Arbetarskyddsstyrelsen.</i>		
3	8	11	11	1	11	8	11
	<i>Försvarsstaberna.</i>			2	8	11	11
1	11	13	13 ^a		<i>Yrkesinspektionen.</i>		
2	11	13	—	11	8	11	11
	<i>Armén: Arméstaben.</i>				VI huvudtiteln.		
2	11	13	13		<i>Kommunikationsdepartementet.</i>		
1	8	11	11	1	11	15	15
1	8	—	11		<i>Statens biltrafiknämnd.</i>		
	<i>Marinen: Marinstaben.</i>			2	8	11	11
1	8	11	11		<i>Statens väginstitut.</i>		
	<i>Flygvapnet: Flygstaben.</i>			1	8	11	11
4	8	11	11	1	11	13	13
				1	8	11	11

¹ Provisoriskt förslag; placeringen bör omprövas av 1949 års tjänsteförteckningskommitté. ² Mellanbygdens vattendomstol. ³ Överbefälhavarens handsekreterare.

1	2	3	4	1	2	3	4
	<i>Statens elektriska inspektion.</i>						
1	8	11	11	1	12	13	13
				15	11	13	13
				6	8	13	13
				54	8	11	11
	VII huvudtiteln.						
	<i>Finansdepartementet.</i>				<i>Kontrollstyrelsen.</i>		
1	13	15	15	1	11	13	13
1	8	13	13	3	8	11	11
2	8	11	11	1	8	11	—
	<i>Kammarkollegiet.</i>				VIII huvudtiteln.		
1	13(11)	15 ¹	15 ¹		<i>Ecklesiastikdepartementet.</i>		
1	11	13	15		<i>Lands- och länsarkiven.</i>		
2	8	11	11	2	11	13	13
	<i>Statskontoret.</i>				<i>Nationalmuseet.</i>		
7	11	13	13	1	13	15	15
1	9	—	11	1	10	15	15
6	8	11	11	7	10	11	11
	<i>Kammarrätten.</i>				<i>Naturhistoriska riksmuseet.</i>		
2	15	13	13	4	11	13	13
3	11	13	13		<i>Statens etnografiska museum.</i>		
1	13	11	11		<i>Domkapiteln och stiftsnämnderna.</i>		
1	8	11	11	2	11	13	13
	<i>Statistiska centralbyrån.</i>			1	11	13	13
1	13	15 ¹	15 ¹	1	9	11	11
1	13	15	15	1	9	—	11
6	11	13	13	1	8	11	11 ^a
3	8	13	13		<i>Riksräkenskapsverket.</i>		
20	8	11	11	2	13	15 ¹	15 ¹
12	8	11	—	7	8	11	11
	<i>Konjunkturinstitutet.</i>				<i>Riksantikvarieämbetet och statens historiska museum.</i>		
2	13	15 ¹	15 ¹	1	11	13	13
7	13	15	15	1	8	11	11
2	11	13	13		<i>Ostasiatiska arkeologiska samlingarna.</i>		
10	8	11	11	1	8	11	11
	<i>Generaltullstyrelsen.</i>				<i>Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan.</i>		
1	8	11	11	1	11	13	13
	<i>Tullstaten.</i>				<i>Musikaliska akademien med musikhögskolan.</i>		
1	13	15	15	1	11	15	15
1	11	15	15	1	8	11	11
1	11	15	13 ²		<i>Tandläkarhögskolan i Stockholm.</i>		
7	11	13	13	1	11	15	15
1	8	13	13				
12	8	11	11				
2	8	—	11				
2	19	15	15				
2	11	15	15				
9	16	13	13				

¹ Provisoriskt förslag; placeringen bör omprövas av 1949 års tjänsteförteckningskommitté. ² Föreståndare för tabelleringsavdelning. ³ Halvtidstjänst.

1	2	3	4	1	2	3	4
	<i>Tandläkarhögskolan i Malmö.</i>				<i>Veterinärhögskolan.</i>		
1	11	15	15	1	13	15	15
	<i>Rasbiologiska institutet.</i>			1	11	15	15
1	11	15	15	2	8	11	11
	<i>Farmaceutiska institutet.</i>			1	8	—	11
1	8	—	13		<i>Statens veterinärmedicinska anstalt.</i>		
	<i>Ortnamnskommissionen.</i>			4	8	11	11
1	11	13	13		<i>Statens lanbrukskemiska kontrollanstalt.</i>		
	<i>Landsmålsarkiven.</i>			1	8	11	11
1	12	13	13		<i>Statens maskin- och redskapsprovninganstalter.</i>		
2	11	13	13	1	11	13	13
1	8	11	11	1	8	11	11
	<i>Tekniska högskolan i Stockholm.</i>				<i>Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök.</i>		
1	8	13	13	1	8	—	11
7	8	11	11		<i>Skogshögskolan.</i>		
1	8	—	11	1	11	13	13
	<i>Chalmers tekniska högskola.</i>			1	8	11	11
1	13	15 ¹	15 ¹		<i>Statens skogsforskningsinstitut.</i>		
1	13	15	15	1	13	15	15
2	11	13	13	7	8	11	11
7	8	11	11	3	8	11	—
	<i>Överstyrelsen för yrkesutbildning.</i>				<i>Skogsvårdsstyrelserna.</i>		
2	11	13	13	6	11	13	13
2	8	11	11	1	11	—	13 ²
	<i>Konstfackskolan.</i>			14	8	11	11
1	8	11	11	8	8	—	11
	<i>IX huvudtiteln.</i>				<i>Lantmäteristyrelsen.</i>		
	<i>Lanbruksstyrelsen.</i>				<i>Lantmäteristyrelsen.</i>		
1	15	13	13	1	11	15	15
2	11	13	13	2	11	13	13
1	8	13	13		<i>Lantmäteriets distriktsorganisation.</i>		
1	13	11	11		<i>Rikets allmänna kartverk.</i>		
2	8	11	11		<i>Domänstyrelsen.</i>		
	<i>Lanbruksnämnderna.</i>				<i>Domänstyrelsen.</i>		
26	11	13	13	1	13	15	15
	<i>Lanbrukshögskolan och statens lantbruksförsök.</i>			6	11	13	13
2	11	13	13		<i>Domänstyrelsen.</i>		
12	8	11	11		<i>Domänstyrelsen.</i>		
	<i>Veterinärstyrelsen.</i>				<i>Domänstyrelsen.</i>		
2	11	13	13		<i>Domänstyrelsen.</i>		
1	8	11	11		<i>Domänstyrelsen.</i>		

¹ Provisoriskt förslag; placeringen bör omprövas av 1949 års tjänsteförteckningskommitté. ² Älvsborgs län.

1	2	3	4	1	2	3	4
	<i>Statens reproduktionsanstalt.</i>				XI huvudtiteln.		
1	13	15	15		<i>Inrikesdepartementet.</i>		
1	11	13	13	3	11	13	13
1	8	11	11	1	8	11	11
	X huvudtiteln.				<i>Medicinalstyrelsen.</i>		
	<i>Handelsdepartementet.</i>			1	13	15	15
1	11	13	13	2	11	13	13
1	11	11—13	13	3	8	11	11
1	8	11	11		<i>Statens bakteriologiska laboratorium.</i>		
	<i>Kommerskollegium.</i>			1	8	13	13
3	11	15	15	5	8	11	11
4	11	13	13		<i>Statens farmaceutiska laboratorium.</i>		
3	8	13	13	1	11	13	13
2	8	11	11		<i>Statens sinnessjukhus.</i>		
	<i>Bergsstaten.</i>			20	8	11	11
3	8	11	11		<i>Statens institut för folkhälsan.</i>		
	<i>Farlygsinspektionen.</i>			1	13	15	15
1	8	13	13	2	11	13	13
6	8	11	11	6	8	11	11
	<i>Statens hantverksinstitut.</i>				<i>Överståthållarämbetet.</i>		
1	11	15	15	3	11	13	13
2	8	11	11	9	8	13	13
	<i>Lotsstyrelsen.</i>			13	8	11	11
1	11	15 ¹	15 ¹		<i>Poliskåren i Boden.</i>		
	<i>Lots- och fyrstaten.</i>			1	8	13	13
3	13	15	15	1	8	11	11
6	8	11	11		<i>Statens polisskola.</i>		
	<i>Statens skeppsprovvningsanstalt.</i>			1	13	15	15
1	13	15	15	1	8	11	11
	<i>Statens sjöhistoriska museum.</i>				<i>Statens kriminaltekniska anstalt.</i>		
1	11	13	13	2	11	13	13
1	8	11	11	1	10	13	13
	<i>Patent- och registreringsverket.</i>			1	10	11	11
2	13	15	15	4	8	11	11
1	13	—	15 ²				
1	11	13	13				
21	8	11	11				
2	8	11	—				

¹ Provisoriskt förslag; placeringen bör omprövas av 1949 års tjänsteförteckningskommitté. ² Kassör.

INNEHALLSFÖRTECKNING

Inledning	2
Biträdesutredningens principförslag och däröver avgivna yttranden	3
Allmänna förutsättningar för inrättande av vissa högre biträdes-	
tjänster	4
Biträdesutredningens förslag	4
Arbetsuppgifter för kanslibitråde	5
Arbetsuppgifter för kontorist	11
Arbetsuppgifter för kansliskrivare	14
Yttrandena	16
Speciella frågor	23
Biträdesutredningens förslag	23
Yttrandena	25
Detaljförslag beträffande vissa verk	28
Biträdesutredningens förslag	28
Yttrandena	28
Departementschefen	30
Bilaga	35